

УДК 338.246.02(477)

ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Студ. С.С. Хижняк, гр. БМО1-17

Науковий керівник проф. Бугас В.В.

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Дослідити сучасний стан туристично-рекреаційної галузі України та визначити основні тенденції її розвитку. Охарактеризувати туристичний бізнес в Україні за показниками рейтингу конкурентоспроможності українського туризму. Виявити основні проблеми та закономірності, переваги та недоліки, можливості та загрози його розвитку.

Об'єкт та предмет дослідження. Поточний стан розвитку туристичного сектору України на основі даних рейтингових оцінок Індексу конкурентоспроможності подорожей і туризму 2017 року.

Методи та засоби дослідження. Використовуються загальні методи матеріалістичного дослідження: абстрактний, математичний, діалектико-матеріалістичний та інші.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Важливість дослідження розвитку сучасного туризму зумовила увагу до даної проблеми іноземних і вітчизняних вчених. Однак, незважаючи на досить велику кількість наукових досліджень з цієї проблематики, ще багато аспектів функціонування туризму потребують додаткової уваги, особливо питання більш комплексного аналізу показників, що характеризують сприятливість середовища в країні для розвитку туризму, державну політику, інфраструктуру та наявні природні, культурні ресурси.

Результати дослідження. Функціонування сфери туризму в сучасній Україні характеризується певною активізацією, однак існує цілий ряд вагомих стримуючих факторів. Більшої уваги потребує аналіз недосконалості нормативно-правової бази, суперечливість і неузгодженість окремих її положень, відсутність дієвої державної програми регулювання туризму, як перспективного напрямку розвитку сфери, чітко розроблених методик і механізмів її реалізації.

Поточна організація рекреаційного господарства України поки що незадовільна та не зовсім конкурентоспроможна на світовому ринку туристичних послуг. Основний матеріально-технічний комплекс застарілий, 70% його потребують реконструкції та відновлення, рівень сервісу не відповідає міжнародним стандартам, відсутня індустрія розваг, а наявна - хаотична та неорганізована, пам'ятки культури та історії занедбані, низку проблем екологічного, соціального та економічного характеру не вирішено

Згідно з Індексом конкурентоспроможності подорожей і туризму 2017 року, опублікованого Всесвітнім економічним форумом, Україна отримала оцінку в 3,5 бали з семи можливих і опинилась на 88 місці з 136 країн світу. Разом з тим, порівнюючи з доступною оцінкою за 2013 рік, коли ми посідали 76 сходинку з 140 країн світу, нами втрачено 12 позицій.

Аналіз показників рейтингу дає можливість оцінити конкурентоспроможність в індустрії туризму та визначити перешкоди, які заважають сталому розвитку сфери. Слід зазначити, що за оцінками експертів Всесвітньої туристичної організації, світовий ринок туризму багато років поспіль зростає та продовжує демонструвати стійкість, незважаючи на складності, які передусім пов'язані із забезпеченням безпеки. Натомість, маючи всі передумови для належного розвитку економіки за рахунок туризму, ми все ще поступаємось у його розвитку багатьом країнам світу.

Внесок туристичної індустрії України в національну економіку оцінюється експертами у 1,3 млн. дол. США або 1,4% ВВП, в українській сфері туризму зайнято 214,4 тис. осіб або 1,2% від загального числа зайнятих. Для порівняння, у Польщі туристична сфера оцінена у майже 8 млн. дол. США або 1,7% ВВП, занятість – 275, 4 тис. осіб або 1,7%; у Туреччині – 35,9 млн. дол. США або 5% ВВП, зайнятість – майже 600 тис. осіб або 2,3% від зайнятого населення.

Як показує аналіз даних дослідження, в нашій країні бізнес-середовище не сприяє розвитку сфери туризму, про що свідчить 124 місце за цією складовою. Негативний вплив має рівень безпеки в країні – 127 місце.

На жаль, безпосередньо сфера туризму в Україні теж не розглядається як пріоритетна, зокрема, за показником «пріоритетність розвитку сфери туризму для уряду країни» експерти нам відвели 122 сходинку. Конкурентними перевагами у цьому рейтингу, як і в багатьох інших, є оцінка людських ресурсів та ринку праці (41 сходинка) та охорона здоров'я і гігієна – 8 місце.

Безперечно, в кожній із 14 укрупнених складових Індексу є показники, за якими ми маємо вищі або нижчі оцінки. Водночас, підсумковий результат дослідження засвідчив, що передумови для належного розвитку туризму в достатній мірі в Україні не використовуються.

Україна об'єктивно має потужний туристичний потенціал, який, на жаль, використовується не ефективно. Це є визначальним питанням, яке має диференційовану структуру. Причини такого становища полягають у складній соціально-економічній ситуації в державі, у неврегульованості механізмів стимулювання туристичної індустрії, відсутності ефективної стратегії розвитку цієї галузі як на національному, так і на регіональному рівнях. Ситуація, що склалася в туристичній сфері останнім часом, вимагає активного пошуку шляхів подолання кризових явищ та інтенсифікації виробництва туристичного продукту із забезпеченням необхідної його якості.

Висновки. Аналізуючи переваги та недоліки, можливості та загрози туристичного комплексу України, ми дійшли висновку, що перспективний розвиток туризму в країні має ґрунтуватися на таких складових: інвестиції та інновації в туристичному та готельному господарствах; реорганізація транспортного забезпечення; підготовка кваліфікованих кадрів; нормалізація політичного, економічного та законодавчого клімату; інформаційні комунікації. Без реалізації зазначених заходів нереально розбудувати ефективний національний міжгалузевий туристичний комплекс. Без запозичення зарубіжних туристичних інновацій та переходу на прогресивні європейські стандарти гостювого й рекреаційного сервісу неможливий розвиток конкурентоспроможного на міжнародному ринку туристичного сектору. Без цілеспрямованих маркетингово-промоційних заходів з інформаційного «прориву» країни буде проблематичною її інтеграція у глобальний ринок туристичних послуг.

Ключові слова: туристична сфера, конкурентоспроможність, світовий ринок туризму, рейтинг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Агафонова Л. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання / Л. Агафонова, О. Агафонова; Київський університет туризму, економіки і права. - К.: Знання України, 2008. - 351 с.
2. World Economic Forum, The Travel & Tourism Competitiveness Report, 2017 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analitika/rejtingovi-ocinky-konkurentospromozhnosti-ukrayinskogo-turyzmu-2017>